

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Dykkar ref.:

Vår dato: 05.10.2017
Vår ref.: 2016/3457
Arkivnr.: 433.0

Haugesund Omland Skoglag AS
Nessavegen 88
5560 NEDSTRAND

Att. Berge Gunnar Helle

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00
F: 51 52 03 00
E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Avslag på søknad om utsetting av utanlandske treslag til skogproduksjon, Amdal, gnr/bnr 170/4, Tysvær kommune

Haugesund & Omland Skoglag AS v/ Berge Gunnar Helle har søkt om å plante sitkagran på gnr/bnr 170/4 i Tysvær kommune i Rogaland. Utplantingsområdet er på om lag 30 dekar og er i eit avverka hogstfelt der det tidlegare har stått norsk gran. Fylkesmannen meiner at tiltaket kan gi negativ påverknad på nærliggande naturtypar, og at alternative treslag heller bør nyttast på området. Søknaden vert difor avslått.

Vi viser til søknad, mottatt 09.03.2016, der de søker om å plante utanlandske treslag til skogproduksjon på gnr/bnr 170/4 i Tysvær kommune.

Søknaden inneheldt ikkje tilstrekkeleg kartfesting av dei omsøkte felta, og supplerande kartvedlegg vart etterspurd før behandlinga av søknaden kunne starte. Dette vart mottatt 09.05.2016.

Vi beklagar at det har tatt svært lang til å behandle denne saka.

Heimel

Utsetting av utanlandske treslag krev godkjenning frå Fylkesmannen i samsvar med *forskrift om utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål* (25.05.2012 nr. 460), jf. naturmangfaldlova kap. IV.

Søknaden

De har søkt om å plante til to felt på til saman 46 daa med 11 500 planter av sitkagran (*Picea sitchensis*). I søknaden er det oppgitt at det i dette arealet også inngår eksisterande og planlagt vegtrasé gjennom hogstfelta, slik at det totale plantearealet vil bli lågare (om lag 30 daa).

De ønsker å plante sitkagran for ny skogproduksjon etter hogst av norsk gran (*Picea abies*) på areala. Formålet med utplantinga er angitt å være verdiskaping, nytting av produksjonsgrunnlaget på arealet, karbonbinding og framtidig ressurstilgang til grønne hydrokarbon. Det blir vidare angitt at sitkagran er det treslaget som nytter fotosyntesen mest effektivt, og også er best rusta mot klimaendringar og ekstremvær. Skoglaget grunnar ønsket om å plante sitkagran med at dette er den

mest effektive måten å bremse ei negativ utvikling for tømmerressursane i Rogaland. Det blir vist til at dette er i tråd med vedtektsfesta formål i Haugesund & Omland Skoglag AS.

Vurdering

Retningslinjer ved sakshandsaminga

Formålet med forskrifta er å hindre at planting av utanlandske treslag gir uheldige konsekvensar for naturmangfaldet, jf. § 1 i naturmangfaldlova. Det er sentralt å sikre at forvaltingsmåla for naturtypar og artar ikkje blir trua av dei framande artane, direkte eller indirekte, jf. naturmangfaldlova §§ 4 og 5.

Ved vurdering av ein søknad om utsetting skal ein leggja vekt på eventuelle uheldige følgjer for naturmangfaldet, inkludert særleg uheldige følgjer for biologisk mangfald, jf. forskrifta § 7 første ledd. Det er ikkje heimel for å gi løyve dersom det er grunn til å tru at utsettinga kan føre til vesentlege uheldige verknader på det biologiske mangfaldet. Alle offentlege vedtak som kan ha verknader for naturmangfaldet skal vidare vurderast etter naturmangfaldlova §§ 8 – 12. I tillegg har Fylkesmannen lagt vekt på andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14.

Ei rekke klageavgjerder hjå Miljødirektoratet dei siste åra legg føringar for forvaltningspraksis for utsetting av sitkagran til skogproduksjon. Etter klagehandsaminga har alle søknadene om utplanting av sitkagran på Sør- og Vestlandet fått avslag. Det må derfor vere ein klar samfunnsmessig nytte, samt svært låg risiko for at tiltaket vil kunne gi uheldig påverknad på naturmangfaldet, for å kunne gi løyve til søknadar om utsetting av dette treslaget.

Kunnskapsgrunnlag

Det finst mykje kunnskap om naturmangfaldet i og rundt Amdal og om det omsøkte treslaget. Naturtypekartlegginga i Naturbase er frå 2011. MIS-registrering er gjort i 2003. Fylkesmannen vurderer at det finst tilstrekkeleg kunnskap til å kunne behandle denne saka, jf. § 8.

Sitkagran er i *Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012* oppført i kategori med *svært høg* risiko for spreing. Risikovurderinga er i hovudsak grunnlagt med sitkagrana si evne til å etablere seg i opne lyng- og beitemarksområde, men arten er og angitt å etablere seg godt i halvopen skog på næringsrik mark og veldrenert torvmark. Faktaarket til Artsdatabanken oppgir at «arten foryngar seg i begrenset grad i svært skyggefull skog, men etablerer seg godt på mineraljord og tynne mosedekker, dels i halvskygge. Sitkagran viser også god spiring på stubber, rothalser og råtnende trestammer.»

Sitkagrana har lette frø som kan spreie seg langt frå mortreet, og gitt at eit plantefelt gjerne skal stå i minst 70 år så vil det vere sannsynleg at frø spreier seg til kringliggande natur. Naturmangfaldlova § 9 (føre-var-prinsippet) må derfor leggjast til grunn ved vurderinga av spreingsrisiko til verdifull natur i området rundt plantefelta.

Utplantingsfeltet

Plantefeltet er på eit hogstfelt der det tidlegare har stått norsk gran. Det er ingen registreringar av norske ansvarsartar, trua artar eller naturtypar på området som skal plantast til, og ingen MIS-registreringar. Det har heller ikkje kome fram opplysningar som kan tyde på at det på utsettingsområdet finst andre artar, eller naturtypar som det er eit ansvar for å ta vare på, jf. forvaltningsmål i naturmangfaldlova §§ 4 og 5. Fylkesmannen ser difor ikkje at utplanting av sitkagran vil kunne føre til uheldige følgjer for biologisk mangfald på sjølve utplantingsarealet.

Naturverdiar i området rundt plantefelta

I Naturbasen finst fleire registreringar i nærleiken av felta. I nordenden av Lysevatnet, 150 – 600 meter frå det nærmaste plantefeltet, er det fleire registrerte lokalitetar av naturtypen haustingsskog med edellauvskog med verdikategoriar A (svært viktig) og B (viktig). Dei registrerte naturtypane utgjer til saman om lag 55 daa. Verdsettinga for desse områda er sett på grunnlag av fleire gamle styvingstre av ask (registrert som sårbare (VU) etter *Norsk rødliste for arter 2015*), alm (VU), samt fleire assosierte artar av lav og planter med status sårbar (VU) eller nær trua (NT). I desse områda er det i tillegg til hovudnaturtypane mindre innslag av styva, grove, dels hule eiker (utvald naturtype) og dei trua naturtypane kulturmarkseng/naturbeitemark (VU) og beiteskog (NT). I dei same områda som naturtyperegistreringane er gjort er det MIS-registreringar av rik bakkevegetasjon og eldre lauvsuksesjon.

I beskrivinga av desse naturtypane i Naturbasen er det i hovudsak bevaring og styving av dei eldre lauvtrea, samt ein skjøtelspraksis med ivaretaking av eit opent/halvopent landskap, som er oppgitt som viktige tiltak for å ta vare på verdielementa. Det påpeikast vidare i beskrivinga av lokalitetane at det er viktig å unngå at framande bartreslag kjem inn. Det er ikkje registrert spreining av sitkagran eller andre framande artar til lokalitetane. Slik vi vurderer det er dette naturtypar med halvopen lauvskog på næringsrik mark, som jf. Artsdatabanken sin beskriving over kan være godt eigna for etablering av sitkagran dersom frø spreier seg hit. Det vil være grunn til å anta at planting av sitkagran i relativ nærleik til dei registrerte naturtypelokalitetane vil utgjere ein risiko for at verdielementa over tid kan forringast. Som nemnt er ikkje dette ein trussel frå sitkagran aleine, men som gjeld attgroing også med andre treslag. Samtidig gir sitkagrana si risikovurdering i svartelista grunn til å være varsam med å sette ut dette treslaget nært opp til dei registrerte naturtypelokalitetane.

Framande artar og samla frøpress på området rundt

I følge søknaden finst det fleire mindre plantefelt med sitkagran og lerk (ukjend kva art) på eigedommen. Eit av sitkagranfelta ligg like nord for dei omsøkte plantefelta, medan dei andre ligg om lag 1 km aust og sør for felta. Det er ikkje kjende førekomstar av spreining frå desse på eigedommen. Det er venteleg at ei tilplanting av nye areal med sitkagran vil kunne auke det samla frøpresset på kringliggande område når trea når frøsettsalder.

Fylkesmannen vurderer ut frå det som er sitert frå faktaarket i Artsdatabanken at det er ein reell risiko for spreining av sitkagran til kringliggande område. Sitkagran spreier seg ikkje berre i open, fattig kystlynghei, men også på rikare mark som her i open kulturmark og halvopen, kulturpåverka skog. At det ikkje er registrert spreining nå, kan ha samanheng med eit vesentleg beitetrykk, noko som er framheva som positivt i Naturbasen. Men ein kan ikkje legge til grunn at dette beitetrykket vil vera stabilt over ein heil tregenerasjon. Etter vår vurdering kan både auka frøpress og moglegheit for endra beitepress i området auke risikoen for etablering av spreidde frø jamfør kva som er situasjonen i dag.

Andre viktige samfunnsinteresser

Skoglaget ønsker å plante sitkagran for å oppnå større produksjon, karbonbinding og betre toleranse for vind enn alternative treslag. Vi er samde i at det på det omsøkte området kan oppnåast effektiv vekst og klimatilpassing ved planting av sitkagran, som betre toler vind og hjorteviltbeiting enn alternative bartreslag. Dette vil kunne bidra til auka samfunnsnytte i form av større tømmerproduksjon og auka karbonbinding i skogen enn ved bruk av alternative treslag på arealet.

Konklusjon

Gitt føringane for sakshandsaminga må føre var-prinsippet (§ 9) leggest til grunn når det er risiko for uheldige følger for naturmangfaldet som følge av utsettinga. I nærleiken av det omsøkte utplantingsområdet finst naturtypar som er antatt sårbare for etablering av sitkagran, med fleire assosierte raudliste- og ansvarsartar. Av omsyn til langtidsperspektivet med risiko for frøspreiing i fleire tiår framover er det vanskeleg å sjå for seg at overvaking og oppfølgande tiltak vil kunne sikra desse lokalitetane. På bakgrunn av dette vurderer vi at vi ikkje kan utelukka negative verknader på det biologiske mangfaldet i områda rundt det omsøkte plantefeltet.

Vi forstår skoglaget sitt ønske om å sikre ein effektiv produksjon og lønnsemd på arealet, og er samde i at sitkagran vil være eit treslag som er godt tilpassa vokseplassen både med tanke på produksjon og toleranse for ekstremvær. Samtidig er ikkje stormfelling angitt i søknaden som noko vesentleg problem for det førre omlaufet på arealet med norsk gran. Vi antar at også norsk gran viser god tilpassing og vekst på området, sjølv om skogbruksproduksjonen vil vere lågare.

Samfunnsnytta ved tiltaket vil vere ei avveging mellom auka skogproduksjon og sikring av at viktige naturtypar ikkje forringast. Vi vurderer at alternative treslag vil kunne egne seg godt og gi god produksjon på det aktuelle arealet, med lågare risiko for negative verknader på den kringliggande naturen. Vi meiner at dette kan gi ei løysing som er akseptabel både for skoglaget og for samfunnet elles, sjølv om det ikkje vil kunne oppnåast same skogbruksproduksjon som ved planting av sitkagran.

Etter ei totalvurdering gir vi derfor avslag på søknaden om planting av sitkagran på det omsøkte plantefeltet.

Vedtak

Fylkesmannen gir med dette avslag på søknaden om å sette ut sitkagran på eigedom 170/4 i Tysvær kommune.

Klage

Vedtaket kan påklagast innan 3 veker etter mottak av dette brevet, jf. forvaltningslova sine reglar. Ein eventuell klage skal sendast til Fylkesmannen i Rogaland. Dersom Fylkesmannen ikkje gjer om eige vedtak, skal klagen handsamast av Miljødirektoratet.

Med helsing

Geir Skadberg
landbruksdirektør

Elisabeth Schmidt
rådgivar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Saksbehandlar: Elisabeth Schmidt
Saksbehandlar telefon: 51568784
E-post: fmroesc@fylkesmannen.no

Kopi til:
Tysvær kommune Postboks 94 5575 Aksdal
Miljødirektoratet Postboks 5672 Sluppen 7485 TRONDHEIM